

LUUMÄKI
Kylähyvänen.

YMPÄRISTÖOHJELMA

LUUMÄKI

SISÄLTÖ

1 ALKUSANAT	3
2 VAHVUUDET	4
3 KEHITYSKOHEET	5
4 TAVOITETILAT JA TOIMENPIDE- SUUNNITELMA	6
4.1 Energiantuotanto.....	6
4.2 Liikenne ja liikkuminen	8
4.3 Vesistöt.....	10
4.4 Luonnon monimuotoisuus ja pohjavedet	12
4.5 Kulttuurihistorialliset kohteet.....	14
4.6 Maankäyttö	15
4.7 Tyhjät, rapistuvat kiinteistöt.....	17
4.8 Yhteistyö naapurikuntien kanssa.....	18
4.9 Jätevesien käsittely	19
5 SEURANTA, RAPORTOINTI JA OHJELMAN PÄIVITTÄMINEN	20

1 ALKUSANAT

Luumäen kunnan ympäristöohjelma on laadittu osana EAKR-rahoitteista ”Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma” -hanketta.

Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden, positiiviseen keskittyen.

Ympäristöohjelman laadintatyö on tehty yhteistyössä Luumäen kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja eri sidosryhmien, kuten asukkaiden ja paikallisen yritystoiminnan kanssa. Laadintatyöhön on kuulunut haastatteluja, työpajoja sekä asukastilaisuus ja -kysely. Luumäen ympäristöohjelma pohjautuu kunnasta saatuihin tietoihin ja näkemyksiin.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2015 aikana tunnistettiin Luumäen vahvuudet ja kehityskohteet sekä hahmoteltiin tavoitteita, joita näillä osa-alueilla halutaan tulevaisuudessa saavuttaa. Nyt kevään 2016 aikana on laadittu toimenpiteet, joita tekemällä Luumäki voi saavuttaa tavoitteensa. Osa-alueille on asetettu seurantamittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden toteutumista.

Luumäen tunnusmerkkeihin kuuluvat Kivijärvi ja puhdas luonto, joiden ansiosta Luumäki on suosittu mökkikunta. Natura 2000 -verkostoon kuuluvia luonnonsuojelukohteita ovat Mustaksensuo, Hietamiehenmetsä sekä Someron lähteikkö ja suo. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita Luumäellä ovat esimerkiksi Salpalinjat ja presidentti Svinhufvudin kotitalo Kotkaniemi.

Tammikuussa 2016 Luumäellä on otettu käyttöön uusi biolämpölaitos. Lämpölaitoksella tuotetaan kaukolämpöä uusiutuvalla puuhakkeella. Luumäellä toteutetaan vuosittain energiakartoituksia kunnan kiinteistöille ja energiatehokkuutta pyritään parantamaan.

2 VAHVUUDET

Luumäen kunnan vahvuudet on tunnistettu työryhmissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ympäristöohjelman laadinnan aikana.

Energiantuotanto	Luumäellä kaukolämpö tuotetaan uudella bioenergialaitoksella.
Liikenne ja liikkuminen	6-tien kehityshankkeen toteutumisen seurannalla on merkittävä rooli liikenteen ja liikkumisen kehittämisessä.
Vesistöt	Luumäen merkittävimmät vesistöt ovat Kivijärvi ja Väliväylä.
Luonnon monimuotoisuus ja pohjavedet	Luumäellä on runsaasti monimuotoista luontoa ja Salpausselän harjualueella suuret pohjavesialueet.
Kulttuurihistorialliset kohteet	Salpalinja, Kotkaniemi, linnoitus, Itsenäisyyden tie ja Väliväylä kuuluvat Luumäen kulttuurihistoriallisiin kohteisiin.

3 KEHITYSKOHTEET

Vastaavasti kuin vahvuudet, kehityskohteet on tunnistettu yhdessä sidosryhmien kanssa ympäristöohjelman laadintatyön aikana.

Maankäyttö	Luumäen maankäytön haasteisiin kuuluvat kahden taajaman ylläpito, kulttuurikohteiden hyödyntäminen ja hoito sekä pohjavesien suojele maankäytön ohjaamisella.
Tyhjät, rapistuvat kiinteistöt	Tyhjien kiinteistöjen osalta tavoitteena on rapistuneiden rakennusten purku, siistiminen tai takaisin käyttöön saaminen.
Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Yhteistyötä naapurikuntien kanssa halutaan lisätä esimerkiksi toteuttamalla yhteishankkeita vesistöjen suojeleluun liittyen.
Jätevesien käsittely	Merkittävin jätevesien käsittelyyn liittyvä toimenpide Luumäellä on puhdistamon saneeraus.

4 TAVOITETILAT JA TOIMENPIDE-SUUNNITELMA

4.1 Energiantuotanto

Luumäellä kaukolämpö tuotetaan uudella bioenergialaitoksella, jossa polttoaineena käytetään uusiutuvaa puuhaketta. Tavoitteisiin kuuluu lämpöenergian tuottaminen pääasiassa biolämpölaitoksella, energiakartoitusten toteuttaminen ja energiatehokkuuden lisääminen. Näillä toimilla voidaan lisätä uusiutuvan energian käyttöä ja toisaalta vähentää energiankulutusta sekä hiilidioksidipäästöjä.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Kunnan kiinteistöille tehdään energiakartoituksia.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Biolämpölaitos tuottaa lähes kaiken lämpöenergian kaukolämpöverkkoon.
- Kaukolämpöä käyttävät rakennukset ovat energiatehokkaita.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Kunnan kiinteistöille tehdään energiakartoituksia.	Toteutetaan vuosittain 2-4 kartoitusta ja kartoituksessa havaittujen epäkohtien korjaukset.	Tekninen osasto	2016 →
	Laiteongelmiin puututaan ja korjataan.	Kiinteistöhuoltajat	2016
	Seurataan energian ja veden kulutusta.	Kiinteistöhuoltajat	2016 →
	Uusista ja korjattavissa olevista kohteista tehdään energiatehokkaita.	Tekninen osasto	2016 →

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Biolämpölaitos tuottaa lähes kaiken lämpöenergian.	Laitoksen käyttö ja huolto on ohjeistuksen mukaista.	Luumäen Energia	2016
	Kaasun käytön vähentäminen ottamalla käyttöön hakkeen lisäksi myös muita uusiutuvia energiamuotoja	Luumäen Energia	2017–2018
	Kuntakonsernin kiinteistöjen muuttaminen öljy- tai sähkölämmityksestä bioenergialle.	Tekninen osasto, Valliseppä, Luumäen Energia	2016
	Lisätään hakkeen käyttöä.	Tekninen toimi	Jatkuva
	Lisätään paikallisuutta energiantuotannossa	Tekninen toimi	Jatkuva
	Rakennetaan biolämpölaitos Jurvalan alueelle	Tekninen toimi	2018

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Tehtyjen energiakartoitusten lukumäärä (kpl)
- Kunnan kiinteistöjen kokonaisenergiankulutus ($MWh_e/m^2_{\text{lämmitetty}}$, $MWh_h/m^2_{\text{lämmitetty}}$)
- Uudet ja muutostöiden rakennusluvut uusiutuvan energian käyttöön ottamiseksi (kpl)

4.2 Liikenne ja liikkuminen

Luumäellä liikenteeseen vaikuttaa merkittävästi meneillään oleva 6-tien kehityshanke, jonka arvioitu valmistumisaika on vuonna 2018. Liikenteen ja liikkumisen osalta tavoitteet liittyvät hankkeiden seurantaan ja julkisen liikenteen säilyttämiseen vähintään nykyisellä tasolla sekä kevyen liikenteen verkoston kehittämiseen.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Itsenäisyyden tien hankehakemuksen seuranta ja toiminta sen mukaan.
- Kaksoisraide-hanke pidetään esillä ja keskusteluissa mukana.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- 6-tien kehityshanke on toteutunut: uudet eritasoliittymät, joissa ympäristötaidetta sekä selkeät opasteet mm. Itsenäisyyden tielle.
- Juna- ja linja-autoliikenne on toimivaa.
- Kevyen liikenteen väyliä ja pyöräilyreittejä lisätään.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Itsenäisyyden tien hankehakemuksen seuranta ja toiminta sen mukaan.	Seurataan rahoituksen ja hankkeen toteutumista	Tekninen johtaja	2016–2017
	Osallistuminen Suomi 100 vuotta -juhlallisuuksiin	Kunta	2017
Kaksoisraide-hanke pidetään esillä ja keskusteluissa mukana.	Vaikuttaminen ohjausryhmässä	Ympäristönsuojelusihteeri	2016 →

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
6-tien kehityshanke on toteutunut: uudet eritasoliittymät, joissa ympäristötaidetta sekä selkeät opasteet mm. Itsenäisyyden tielle.	Ollaan mukana suunnittelutyössä	Ympäristönsuojelusihteri, tekninen johtaja	2016–2018
	Valvotaan, että tarvittava opastus taajamiin ja palveluihin toteutuu	Tekninen- ja elinkeinotoimi	2016–2018
	Eritasoliittymien ympäristön kaavoitustarpeet otetaan huomioon	Tekninen toimi	2016–2018
	Kunta jatkaa kiinnostavan imagon rakentamista, jolla vetovoimaisuutta saadaan lisättyä ja pidettyä yllä myös 6-tien kulkijoille	Tekninen- ja elinkeinotoimi	2016 →
Juna- ja linja-autoliikenne on toimivaa.	Kunta kannustaa käyttämään julkista liikennettä mahdollisuuksien mukaan esim. koulutusmatkoihin	Jokainen kunnan työntekijä	Jatkuva
	Hyödynnetään olemassa olevaa julkista liikennettä ja tarvittaessa kilpailutetaan uusia reittejä koululaiskuljetuksia koskien	Sivistystoimi	Jatkuva
	Tehdään edunvalvontatyötä, jotta junat pysähtyisivät Taavetin ja Luumäen asemilla	Kunnanhallitus	Jatkuva
Kevyen liikenteen väyliä ja pyöräilyreittejä lisätään.	Parannetaan ja lisätään Taavettiin tulevia kevyen liikenteen väyliä	Tekninen toimi	Jatkuva
	Siistitään tieympäristö ja huolehditaan paremmin sen siisteydestä tulevaisuudessa	Ympäristötoimi	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet

4.3 Vesistöt

Luumäen alueella sijaitsee kaksi suurta vesistöä, Kivijärvi ja Väliväylä ja lisäksi useita pienempiä vesistöjä. Vesistöihin liittyvät tavoitteet tähtäävät vesien laadun pysymiseen hyvänä, vesinäytteiden ottoon ja suojeluhankkeiden toteuttamiseen.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Kuntamarkkinoinnissa pidetään esillä puhtaita vesistöjä.
- Kerätään tietoa pienempien vesistöjen laadusta.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Vesien laatu ei huonone.
- Toteutetaan vesiensuojeluhankkeita Luumäen alueella oleville pienemmille vesistöille.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Kuntamarkkinoinnissa pidetään esillä puhtaita vesistöjä.	Vesistöt pidetään puhtaina ja huolehditaan riittävästä suojelusta.	Ympäristönsuojelusihteeri	2016 →
	Kuntamarkkinointi panostaa vesistön ja luonnon esille nostoon: tiedotetaan avoimesti vesistöihin vaikuttavista seikoista.	Ympäristönsuojelusihteeri, ympäristötoimi, elinkeinotoimi	2016
	Kunta profiloituu energiaystävälliseksi ja luonnon arvoja kunnioittavaksi kunnaksi.	Elinkeinotoimi	2018
Kerätään tietoa pienempien vesistöjen laadusta.	Huomioidaan kesäisin vesistöjen vedenlaatu.	Jokainen kuntalainen	Jatkuva
	Ympäristönsuojelusihteeri kerää vesinäytteitä.	Ympäristönsuojelusihteeri	2017
	Tehdään yhteistyötä Länsi-Saimaan kuntien kanssa.	Yhteistyössä Länsi-Saimaan kuntien kanssa	2017

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Vesien laatu ei huonone.	Jokainen huolehtii omalla toiminnallaan vesien suojelusta.	Jokainen kuntalainen	2016 →
	Rakennus- ja ympäristölupien myöntämisessä huomioidaan ympäristöasiat.	Rakennusvalvonta	Jatkuva
	Yhteiset säännökset Länsi-Saimaan kuntien alueella.	Kunnanjohtajat	2017
	Lisätään hoitokalastusta	Ympäristötoimi	Jatkuva
	Niitetään ruovikoita.	Ympäristötoimi	Jatkuva
Toteutetaan vesiensuojeluhankkeita Luumäen alueella oleville pienemmille vesistöille.	Toteutetaan pienvesistöjen suojeluprojekti.	Pro Kivijärvi, ympäristönsuojelusihteeri	2018

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Tutkittujen vesistöjen lukumäärä (kpl) ja veden laatu

4.4 Luonnon monimuotoisuus ja pohjavedet

Luumäen alueella sijaitsee Salpausselän harjualue, jossa on suuri pohjavesialue. Pohjaveden laadun turvaamiseksi suunnitteilla on laatia suojelusuunnitelma. Tavoitteena on myös turvata luonnon monimuotoisuutta lisäämällä luonnonsuojelualueita.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Pohjavesialueiden suojeluun tehdään suojelusuunnitelma.
- Turvataan luonnon monimuotoisuus.

Pitkän aikavälin tavoite

- Pohjavesi pysyy hyvälaatuisena.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Pohjavesialueiden suojeluun tehdään suojelusuunnitelma.	Valmistellaan asiaa ja selvitetään suojelusuunnitelman tarpeellisuus.	Ympäristönsuojelusihteri	2017
	Tehdään tarvittaessa rahoitusvaraus budjettiehdotukseen.	Tekninen johtaja	2017
Turvataan luonnon monimuotoisuus.	Lisätään luonnonsuojelualueita yksityiselle maalle	Ympäristötoimi	Jatkuva
	Lisätään luonnonsuojelualueita kunnan omistuksessa olevalle maalle	Tekninen toimi	Jatkuva

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Pohjavesi pysyy hyvälaatuisena.	Huomioidaan pohjavesialueet kaavoitusmääräyksissä.	Tekninen osasto	Jatkuva
	Huomioidaan pohjavesialueet ympäristöluvista ja lupien mukaisten toimenpiteiden toteutus ja valvonta.	Tekninen osasto	Jatkuva
	Opastetaan ja neuvotaan pohjavesialueilla sijaitsevia maatiloja.	Ympäristönsuojelusihteri	Jatkuva
	Huolehditaan tarpeeksi laaja edustus viranomaisneuvotteluihin, virkamiehet ovat ajan tasalla ja tiedonkulku on hyvä.	Ympäristönsuojelusihteri	Jatkuva
	Ympäristölautakunta antaa lausunnot koskien kaavoitusta.	Ympäristölautakunta	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Pohjavesiin liittyvien pyydettyjen lausuntojen lukumäärä rakennus- ja ympäristöluvista sekä kaavojen valmistelussa (% myönnettyistä luvista)
- Luonnonsuojelualueiden osuus pinta-alasta (% kunnan pinta-alasta)

4.5 Kulttuurihistorialliset kohteet

Luumäellä on useita kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, kuten Salpaliinjat ja presidentti Svinhufvudin koti Kotkaniemi. Tavoitteena on kohteiden kunnon säilyttäminen sekä arvostuksen ja tunnettuuden lisääminen.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Kotkaniemi remontoidaan, linnoituksen kuntoa ylläpidetään ja Salpaliinjojen ylläpidosta pidetään huolta.

Pitkän aikavälin tavoite

- Luumäen kulttuurihistorialliset kohteet ovat tunnettuja matkailukohteita.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Kotkaniemi remontoidaan, linnoituksen kuntoa ylläpidetään ja Salpaliinjojen ylläpidosta pidetään huolta.	Luumäen kunta pitää esillä kulttuurihistoriallisten kohteiden kunnossapitotarvetta.	Luumäen kunta	Jatkuva
	Kotkaniemi remontoidaan.	Senaattikiinteistöt	2017
Luumäen kulttuurihistorialliset kohteet ovat tunnettuja matkailukohteita.	Laaditaan esitteet, viitoitus ja internet-esittely.	Elinkeinotoimi	2017

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet

4.6 Maankäyttö

Maankäytön osalta Luumäen haasteisiin kuuluu kahden taajaman ylläpito ja kehittäminen. Tavoitteena onkin molempien taajamien elinvoimaisuuden varmistaminen.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Molempia Luumäen taajamia kehitetään tasaisesti.

Pitkän aikavälin tavoite

- Taajamat pysyvät elinvoimaisina.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Molempia Luumäen taajamia kehitetään tasaisesti.	Käytetään oman kunnan palveluita.	Jokainen kuntalainen	2016 →
	Selvitetään Jurvalan mahdollisuus liittyä kaukolämpöön.	Tekninen toimi	2017
	Huomioidaan molemmat taajamat kaavoituksessa.	Tekninen toimi	2016 →
	Varmistetaan liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden toimivuus.	Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	2016 →
	Edistetään järjestöjen aktiivisuutta mm. liikuntapalveluiden tuottajana.	Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	2016 →
	Perustetaan uusia asuinalueita erittäin tarkasti harkiten.	Tekninen toimi	Jatkuva

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Taajamat pysyvät elinvoimaisina.	Pidetään kiinteistöjen alueet siisteinä ja puistomaisina.	Jokainen kuntalainen	2016 →
	Siistitään Puukylä.	Ympäristötoimi	Jatkuva
	Houkutellaan uusia palveluntarjoajia kuntaan.	Johtoryhmä	2016 →
	Varmistetaan lähipalveluiden pysyminen alueella.	Kunta yhteistyössä toimijoiden kanssa	2016 →
	Maakuntahallinnon aloittaessa toimintansa 2018 kunta profiloituu jonkin teeman ympärille, esimerkiksi energiaystävällinen kunta.	Kunnanhallitus	2018

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Taajama-aste (%)
- Taajamien elinvoimaisuutta tukevien kunnan päätösten ja tehtyjen toimenpiteiden lukumäärä (kpl)

4.7 Tyhjät, rapistuvat kiinteistöt

Luumäen kunnan alueella sijaitsee useita tyhjiä, käytöstä poistettuja kiinteistöjä. Näiden osalta tavoitteena on joko löytää rakennuksille uutta käyttöä tai purkaa ne.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Seurataan tyhjiä kiinteistöjä ja pyritään aktivoimaan niiden omistajia, jotta rakennukset saadaan käyttöön ja niitä huolletaan asianmukaisesti.

Pitkän aikavälin tavoite

- Tyhjien kiinteistöjen alueet ovat kunnollisesti hoidetut; rakennukset joko purettu tai uudessa käytössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Seurataan tyhjiä kiinteistöjä ja pyritään aktivoimaan niiden omistajia, jotta rakennukset saadaan käyttöön ja niitä huolletaan asianmukaisesti.	Tiedotetaan muita, mikäli jokin kiinteistö on tyhjenemässä.	Jokainen kunnan työntekijä, johtoryhmä	Jatkuva
	Toiminnan tai käytön loputtua pyritään selvittämään kiinteistön jatkokäyttömahdollisuuksia.	Yritysasiamies, rakennusvalvonta, tekninen johtaja	Jatkuva
	Tarjotaan korjaus- ja energianeuvontaa.	Rakennusvalvonta, tekninen toimi	Jatkuva
	Huomioidaan kiinteistöt kaavoituksessa.	Tekninen toimi	Jatkuva
Tyhjien kiinteistöjen alueet ovat kunnollisesti hoidetut; rakennukset joko purettu tai uudessa käytössä.	Toteutetaan taajamakatselmuksia.	Ympäristölautakunta	Jatkuva
	Pyritään sitouttamaan kiinteistönhaltijat huolehtimaan paremmin kiinteistönsä ja tonttinsa kunnosta ja siisteydestä.	Ympäristötoimi	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Tyhjillään olevien kiinteistöjen lukumäärä (kpl)

4.8 Yhteistyö naapurikuntien kanssa

Kuntien välisellä yhteistyöllä voidaan saavuttaa kustannussäästöjä ja erityisesti ympäristöön liittyvissä kysymyksissä yhteistyö on usein mielekästä, koska ympäristöasiat eivät noudattele kuntarajoja.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Luumäki on mukana kuntaa koskevissa yhteistyöhankeissa.

Pitkän aikavälin tavoite

- Kunnan oma ympäristönsuojeluorganisaatio jatkaa yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Luumäki on mukana kuntaa koskevissa yhteistyöhankeissa.	Työntekijät seuraavat kuntien yhteishankkeita ja osallistuvat niihin mahdollisuuksien mukaan	Jokainen kunnan työntekijä	Jatkuva
	Toimialajohtajien yhteistyö	Johtoryhmä	Jatkuva
	Rahoituksen varaaminen	Kunnanhallitus	Jatkuva
Kunnan oma ympäristönsuojeluorganisaatio jatkaa yhteistyötä naapurikuntien kanssa.	Osallistutaan yhteiskokouksiin ja koulutuksiin	Ympäristönsuojelusihteeri	Jatkuva
	Rahoituksen varaaminen	Tekninen johtaja	Jatkuva
	Kunnan edustaja seudullisessa ympäristölautakunnassa	Kunnanhallitus	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Yhteistyöhankeiden lukumäärä (kpl)

4.9 Jätevesien käsittely

Taavetin, Jurvalan ja Uron jätevedet puhdistetaan Taavetin jätevedenpuhdistamolla. Jätevesien käsittelyn tavoitteena on täyttää uuden ympäristöluvan ehdot sekä varmistaa puhdistuksen toimivuus. Tavoitteiden toteutumisella voidaan vähentää vesistöihin kohdistuvia päästöjä ja näin parantaa vesistöjen laatua.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Jätevedenpuhdistamo täyttää uuden ympäristöluvan lupaehdot.

Pitkän aikavälin tavoite

- Jätevesien puhdistus sekä siihen liittyvä kunnallistekniikka toimivat hyvin.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Jätevedenpuhdistamo täyttää uuden ympäristöluvan lupaehdot.	Tehdään lupahakemus ja tarvittavat täydennykset.	Tekninen johtaja	2016
	Varmistetaan investointiraha laitoksen uusimiseen.	Tekninen johtaja	2018
Jätevesien puhdistus sekä siihen liittyvä kunnallistekniikka toimii hyvin.	Laitteiden kunnossapito ja huolto sekä laitoksen käyttö on suunnitelmallista.	Vesilaitoksen hoitajat	2016 →
	Varmistetaan riittävä budjetointi, jotta tekniikka voidaan pitää ajan tasalla.	Tekninen johtaja	2016
	Tehdään yhteistyötä naapurikuntien kanssa, jaetaan hyvät käytännöt.	Tekninen johtaja	2016
	Tehdään yhteistyötä lietteen jatkojalostuksessa.	Tekninen johtaja	2018

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet
- Puhdistamolle johdettavan jäteveden määrä (m³)

5 SEURANTA, RAPORTOINTI JA OHJELMAN PÄIVITTÄMINEN

Luumäen ympäristöohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan vuosittain. Tavoitteiden toteutumisesta vastaa omalta osaltaan kunkin toimenpiteen vastuutaho. Ympäristöohjelman seurannasta, raportoinnista ja päivittämisestä vastaa Luumäen kunnan ympäristönsuojeluorganisaatio.

Ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan aiemmin esitettyjen, osa-aluekohtaisten seurantamittareiden avulla. Mittarien edellyttämät tiedot kerätään vuosittain raporttiin. Raportissa esitetään seurantamittaritietojen lisäksi toteutuneet toimenpiteet. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, raportissa voidaan kuvata myös toteutuneiden toimenpiteiden vaikutukset ympäristöön ja kyseessä olevan osa-alueen kehitykseen, sekä aiheutuneet kustannukset ja syntyneet säästöt.

Ympäristöohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja tarvittaessa seurantamittarit tarkistetaan valtuustokausittain, jotta varmistetaan toiminnan jatkuvuus. Saavutetut tavoitteet ja toimenpiteet voidaan poistaa ohjelmasta ja tällöin kyseessä olevalle osa-alueelle laaditaan uudet tavoitteet ja toimenpiteet. Myös seurantamittareita voidaan päivittää, mikäli jonkin mittarin osalta tavoite on saavutettu tai tieto on hyvin hankalasti saatavilla.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

